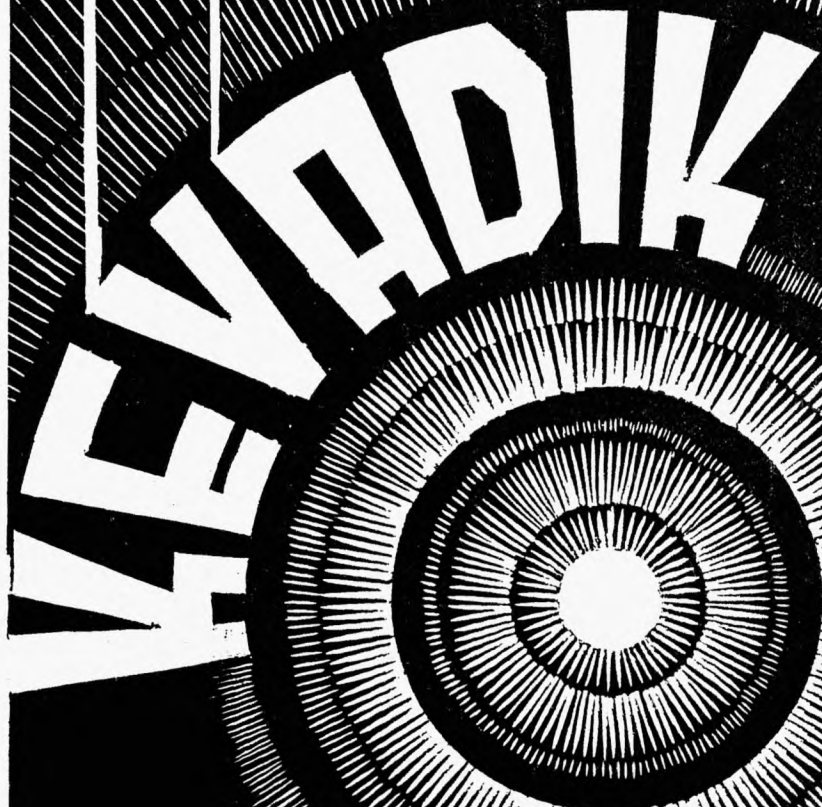

№ 2

1935

Kaas on Valentin Birk'ilt (Tartu Poeglastegümnaasium).

S I S U:

Väärtkirjandust.

John Lean: Kevadepäev. Luuletis.

Thomas G. Masaryk: Tsitaate teosest „Ethik und Alkoholismus“.

Heiti Talvik: Aleksander Puškin. Artikkel.

August Sang: Hallapäevade salmikud.

Aleksander Puškin: Uppunu. Ballaad. Tõlkind H. Talvik. Karskeid juubilare.

Robert Allpere: Kehalisest kasvatuses noorsoo karskusorg-es. Artikkel.

Gerda Kink.

Friedrich Olup: Lisand meie noorsoo karskusliikumise ajaloole. Artikkel.

ENK V noorsoo kõnevõistlus.

Ervin Uibo: Unustamata mälestis. Luuletis.

Juhte kohtadelt: Leida Tuvike (Tallinnast), Paul Hubel (Tartust).

VIII noorsoo karskuskongress.

Kongressil vastu võetud resolutsioonid.

Pilte (ülesvõtteid): Noor Puškin, Gerda Kink, Arkadi Uibo, Leida Tuvike, Paul Hubel.

Väärtkirjandust.

Émile Zola: SÖEKAEVURID. Romaan. Tõlkind Johannes Semper. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus. Tartus, 1928. 530 lk. Hind 5 kr., kal-köites 6 kr. 50 s.

Naturalismi suurmeister Zola (1840—1902) katsus tihendada suhteid teaduse ja kirjanduse vahel, vaadelda elu läbi teadusliku prisma ja niisugusena seda kunsti üle kanda — ta tahtis luua eksperimentaalset romaani. Selle püüde parimaid tulemusi on „Söekaevurid“ (= „Germinal“) — romaani Põhja-Prantsusmaa söekaevurite elust.

Romaani keskkoha on paigutatud Maheude arvurikas perekond, mida saatus niivõrd tuuseldab, et mõne kuu järele tast järele ei jää pea kedagi: kelle tapab nälg, kelle on vigaseks lõmastand allavarisev muld, kes hukub kaevandusegaasi plahvatusest, kes saab surma sõduri püssikuulist, kes jääb alla kaevanduse katastroofi puhul. Kogu raamatut täidab suur kirm tõe ja õigluse järele ühiskonnas.

William Shakespeare: KUNINGAS LEAR. Draama 5 aktis. Tõlkind Mihkel Jürna. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus. Tartus, 1926. 140 lk. Hind 1 kr. 75 s., kal.-köites 3 kr. 25 s.

Seda Shakespeare'i draamat võib nimetada kannatuste tragöödiaks. Ei kuskil mujal esine Shakespeare säärase pessimistina kui siin. Kõik aus ja ilus peab paratamatult hävima, hõiskab vaid väike ja madal.

„Kuningas Lear“ algab järsu aktsiooniga: kuningas kingib mõtlematult ära enda riigi.

Draama keskseiks kujudeks on Briti kuningas Lear, Cordelia (tema tütar), krahv Gloucester ja Edmund (Glosteri sohipoeg). Kõik tüübid on usutavad ja viimistletud, midagi pole siin psühholoogiliselt võlts.

Prof. Oras kirjutab „Kuningas Lear“i kohta: „See mõjub jõu ja suurusega, mitte problemaatsusega. See on tükk paljastatud tõelisust, mitte enam kirjandus. ... See on haavulöövamaid maailmakirjanduse teoseid.“

William Shakespeare: MACBETH. Draama 5 vaatuses. Tõlkind Ants Oras. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus. Tartus, 1929. 112 lk. Hind 1 kr. 75 s., kal.-köites 3 kr. 25 s.

Shakespeare'i jõudude kõrgema õitsengu ajajärgust on pärit ka „Macbeth“. Selles draamas on õudu ja jubedust, mida pehmendab ebamäärane müütide ja vaimude romantika.

Auahne väepääliku Macbeth'i ja tema abikaasa poolt korda saadetud veretöödele järgnevad mõlemas asjaosalises sisetunde piinad, äärmiselt pingutat meeleheide. Alles katastroofi kaudu tuleb puhastavaim vabastus.

„Saagaline“ verevalamine on mähitud impressionistlikku võrku, mis võtab selgelt valusaima lõikavuse.

Traagika lõpeb väljavaatega paremasse tulevikku.

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri

№ 2

XII aastakäik

10. aprillil 1934

JOHN LEAN.

Kevadepäev.

(Pyhendan kenale aegkirjale — „Kevadik'ule“).

Käen särav kevade päev.
Vaata aknast, valge lumi,
puiest varjutet, sulama säev.
Möödumas magus talve uni.

Igal alal algamas tarmukas,
ilulev, lilled, looduse synd.
Laulma lööb kevade vaimukas
luule, — algab kevade-kynd.

Laulma lööb vaibunud kirk.
Heledaks, vaimustavaks tööks
lööb põlema kahtluse pirk.
Päev enam ei vaibugi ööks.

Iga mõtleja kohus on tegelikult kaasa aidata oma rahva regeneratsioonis (uudumises); sellega tuleb igaüks parimini toime, kui ta esmajoones enese kallal, oma perekonnas ja laste juures energiliselt tööle hakkab. Igähele on natsionaalseks kohustuseks: tõkestada rahvaid ähvardavat degeneratsiooni (mandumist) — seda nõuab tänapäeval käskivalt tõeline isamaalsus. Mitte üksnes väline, vaid ka sisemine poliitika — enesekasvatus, eneseuude, enesetaassünd — nii kõlab rahvuslik loosung, mille teostamiseks vaja jõulist kaasatöötamist kõigi alkoholismist põhjustet kahjude kõrvaldamiseks. Siin on veel aimamatuid asumaid meie endi keskel võita, terve maailm on siin vallutada.

Alkoholism nõrgendab üksikindiviidi kogu isiksust ja edendab seega

sotsiaalpoliitilist vabadusetust. Lykurgosest teatakse, et ta ergutas allaheidetud suguharusid liigjoomisele võimaks neid mõjuvamalt valitseda — täpselt samuti on meiegi ühiskonnas sotsiaalne ja poliitiline sõltuvus ning orjus üheltpoolt ja valitsemishimuline eksploatatsioon teiselt poolt tingitud massjoomisest. Alkoholism on sotsiaalse ja poliitilise üheväärsuse ning vabaduse vaenlane, alkoholism on demokraatia vastane, teetasandaja absoluutismile, millele ta kasvatab niihästi orje kui ka türanne. Kogu poliitika on olnud seni ekstensiivne; meie käsitus bioloogilisest progressist ja ühiskonna langust manitseb kõiki rahvaid ja riike: asendada ekstensiivne poliitiline töö (ülepeä sisse- ja väljapoole suunatud võimupoliitika) intensiivse kultuurpoliitikaga.

* * *

Kõrgendund, uuendund inimene — see on ülesanne, mille lahendamiseks on muude tõeliselt edulise eetika püüete kõrval ka alkoholi-karskus nõuetav. Selles mõttes kehtib lause: tulevik kuulub karskeile, neile, kes on pöördund kõrgemale ning kõlblamale maailmavaatele ja elujuhtimisele.

THOMAS G. MASARYK.

HEITI TALVIK.

Aleksander Puškin.

Ligi sada aastat on möödud Aleksander Puškini traagilisest elulõpust: 27. jaanuaril 1837 suri vene suurim luuletaja duellil saadud haavadesse. Venemaal ühele astmele upitet kas või Shakespeare'i ja Goethega, on Puškini populaarsus lõunapool Idariigi piire siiski üllatavalt väike. Kuna Tolstoid ja Dostojevskit käsitlevaist mittevenekeelseistki trükinguist võib moodustada tüseda raamatukogu, osutavad teadlervale puškiniharrastusele väljaspool Venemaad vaid üksikud suleteosed. Millega seda seletada? Esiteks: vene keele oskus Lääne-Euroopas on küllaltki haruldane; haritud ringkondadele vene kirjandus on kättesaadav vaid tõlgete kaudu. Vastav tõlkijate kaader on aga väike; võistluse ja valikuvõimaluste puudumise tõttu nende töötase on sageli madalavõitu. Eriti käib see värsikirjanduse kohta. Teiseks: väärtusliku tõlke sooritamiseks on vähe tõlgitava keele mehaanilisest tundmisest, vähe isegi andest. Tõlkija peab olema võimeline astuma orgaanilisse osadusse vahendatava kultuuri-keskkonnaga. Sama mõiste ei oma eri keeltes kaugeltki mitte alati üht ja sedasama tähendusvarjundit; luuleteoses tähendusvarjund on aga sageli tähtsam tähendusest enesest. Lääne-Euroopa kultuurkonnad on algusest päälle püsind tihe-das omavahelises kontaktis, saavutand nõnda ütelda ühise rütmi. Oleme õigustet

kõnelema Euroopast kui omaette kultuurtervikust. Ühiseks nivelleeruv elutunne teeb aga keelepiiridki kergesti ülesammutavaks. Venemaa sellevastu on Euroopa suhtes püsind kaua isoleeritud olukorras, mistõttu venelase elurütm, elutunne mitmeti erineb lääneeurooplase omast. Ja tõlkijale see olukord asetab suuri, kuigi mitte ülepeäsematud raskusi.

Kuna Tolstoid, Dostojevski ja Gorki Euroopa kirjandusturu on vallutand tänu päämiselt oma ideede sügavusele ning aktuaalsusele, pidi Puškin, „üks maailma kõige veetlevamaid luuletatajaid oma stiili graatsia ja loomuliku hoo tõttu“ (H. Paukson), tagaplaanile jääma, vaatamata sellele, et XIX saj. teisel poolel Vene kirjanduses valitsema pääsind juhtideed just temas omi esimesi idusid ajasid. Ideed osutusid tõlgitavaiks, luule aga mitte.

Aleksander Puškin sündis 26. mail aastal 1799 Moskvas lugupeetud aadliperekonna võsuna. Tema isa Sergei oli haritud, kuid pääliskaudne inimene. Lastes laostuda oma mõisad, elas ta Moskvas muretut här-rasmehe elu, võttis omas majas vastu

kirjandus- ja kunstiilma esindajaid ja korraldas innukalt koduseid teatrietendusi. Viimaseis tohtisid kaasa mängida ka lapsed. Lapsi ei tõrjutud eemale ka vaielusist kirjanduslike ja poliitiliste küsimuste üle, millest võtsid osa tolleaegse Venemaa haritumad päänad. Puškini ema oli Peeter Suure aafrika päritoluga lemmikteenri Ibrahim Hannibali lapselaps; siit tulevase luuletaja tumedavõitu nahavärv, süsimust krussis juuks ja taltsutamatu iseloom. Kuni seitsmenda eluaastani

väike Aleksander oli äärmiselt liikumatu ja tuim, hoidus omanaste selt-sist ning armastas omaette põrnitseda. Ainsaks sõbruks olid talle vaid vanaema ja pärisorjast lapsehoidja Arina, võrratu muinaslugude vestja. Varsti toimus poisis aga murrang, endisest päänorutajast sai taltsutamatu, kuid vaimukas võrukael. Lastekasvatajaiks eelistati tolleaegse kombe järele eeskätt välismaalasi; mängides noor Puškin vallutas prantsuskeele, edu oli tal ka inglise ja itaalia keelis, matema-

AUGUST SANG.

Hallapäevade salmikud.

1.

*Võlgu kysitud on teistreilt
korter, leib ja piim.
Laenatud on surnud meistreilt
laulu rytm ja riim.*

*Mis siis oleks päris enda?
Hing ja ihu ehk?
Ent eks seegi tuulde lenda
kord kui paha lehk!*

2.

*Kui siit kergelt nagu baarist
lahkun, nukker tark,
selle laulu honoraarist
ostke lihtne sark.*

*Epitaafiks olgu suurelt
minu enda salm:
„Vara närvetusid juurelt,
vaene potipalm.“*

tika ja saksa keel põhjustasid talle aga palju pisaraid. Üheksandast eluaastast pääle valdab teda lugemiskirg; alul loeb ta Homerost ja Plutarchost, hiljem ründab oma isa raamatukogu, mis koosnes päämiselt XVIII saj. prantsuse suletooteist. Otsustavat osa ta vaimlises kujunemises mängis veel perekonna koduteater. Räägitakse, et noor Puškin olevat tunnud Molière'i lavateoseid peaaegu pääst. Esimesi värsikatsetusi tegi ta juba varases lapseas, esialgu muidugi prantsuskeeles. Lafontaine'i mõjul püüdis ta septseda valme. Ka olnud ta osav pisikomöödiate improviseerimises. Enne omaette norutav ja tuim, hiljem liigagi temperamentdiküllane, ei saand ta iial koduste hellituste osaliseks. Hiljem see asjaolu tuli talle ainult kasuks: juba algusest pääle tulevane

poet õppis eluraskusis leidma tuge kõigepäält iseeneses.

Aastal 1811 paigutati Puškin äsja-asutet Tsarskoe-Seloo aadlilütseumi. Mainitud asutisest, kuhu olid palgatud tolleaegse vene teadusilma esindavad jõud, loodeti alul palju, hiljem aga, pääle esimese direktori surma, vaibus esialgne tööind. Õpetajaskonnas puhkesid intriigid, distsipliin lagunes, õppurite seas said kombeks omavahelised joomingud, suhted „kuldse noorusega“ ja igasugused „kujarevolutsioonid“. Polnud siis ime, et Puškinigi õpingud paremal juhul andsid vaid keskpäraseid tulemusi. Ometigi võlgnes ta lütseumile palju. Asutise rikkalik raamatukogu aitas süvendada ta kirjanduslikku haridust, kaasõppuritegi seas leidus huviosalisi ning varstigi oli asutet kirjanduslik

õpiring, mis korraldas omavahelisi luulevõistlusi, andis välja käsitsi kirjutet žurnaali jne.

Puškini kasvamisaaastate luulelooming pole kaugeltki vaba tolajal moesolevate vene ja prantsuse värsimeistrite mõjutust. Venelasist seisis talle eriti lähedal ihar-meeleline, kuid vormitaidurlik Batjuškov, prantslasist nn. „kerge poeesia“ esindajad, kellede armastust ja viina ülistavast antiikvärvingulisest toodangust ta mõndagi vene keelde kohendas. Sajandi alul Veneski moodiminev müstiline, uduseid kaugusi taotav romantism jäi Puškinile sisemiselt võõraks. Siiski õppis ta palju ka Žukovski meloodilisest värsiehitusest. Trükis avaldas ta omi luuletusi 1814. a. pääle.

Lütseumi eksameil aastal 1815 kandis Puškin ette oma oodi „Mälestusi Tsarskoje Seloost“. Päältkulajate seas viibis ka vene klassilise oodi meister, ammugi juba raugaikka jõudnud Deržavin. Noore lütseisti ettekanne liigutas vanameest peaaegu pisarateni. Varsti olid Puškini luuletused päälinna kirjanduslikes ringes üldiseks kõneaineks. Siginesid suhted tolleaja nimekaimate vene sulemeeste — Žukovski, Karamzin'i, Batjuškov'i ja Dmitriev'iga. Eriti soojaks kujunes ta sõprus esimesega, kes sai otseku „kaitseingliks“ laiale teele kalduvale tulipääle. Lütseumi lõppeksameil a. 1817 esines Puškin oodiga „U skmatu s“, mis leidis üldist hääkskiitu, kuna teaduste alal tema vastused osutusid hädavaevalt rahuldavaiks. Kaardiväe ohvitseri või X astme riigiametniku kraadiga astus juba sel ajal nimekas noorpoet ellu.

Ratsutamis- ja vehklemisspordis treeneritud nooruki unistuseks oli saada kaardiväe husaariks, paraku aga ei võimaldand seda vanemate (kes vahepää olid kolind päälinna) kehva võitu rahakukkur. Teenistusest jalaväes ei tahtnud Puškin aga teadagi ja nii astus ta välisministeeriumi juurde ametisse. Kantseleitöö ei võtnud kuigipalju aega, mistõttu noormees peagi

sattus suurilma keerisesse. Vaevalt pääsnud lütseumist, võeti Puškin vastu nn. Arzamaa'si kirjandusringi, kuhu kuulusid selleaja tuntumad luuletajad-romantikud, Žukovskiga eesotsas. Kuid ka teiste kirjandusrühmituste ning algatustega pidas ta elavat kontakti. Lõpetand Žukovski juures oma esikpoemi „Ruslan ja Ludmilla“ viimase laulu ettekande, kinkis see talle oma portree pühendusega: „Õpilasele võidetud õpetajalt.“ Ja Batjuškov, lugend üht Puškini värsiepistlit, oigas paberit rusikasse pigistades: „Oo! kuis on hakand kirjutama see roimar!“

Paraku ei piirdund Puškini tutvuskond ainuüksi intellektuaalsete ringkondadega. Isa seltskondlikud sidemed, samuti ta enese teenistuskohat välisministeeriumis avas talle ukсед ka nn. suurde maailma. Püüd hiilata päälinna koorekihi ballidel ja vastuvõttudel surus ajutiseks kõrvale isegi ta kirjanduslikud harrastused. Kuid vürstikodadeski Puškini ohjeldamatu elujanu ei leidnud õiget rahuldust; peagi me leiame teda suurilma elupõletajate keskel. „Rohelise lambi“ klubis arutati ju intellektuaalseidki küsimusi, enne kõike korraldati sääal aga metsikuid orgiaid ja riskantseid skandaale. Poolilma taltsutamatu ulaelu ei suutnud täiesti taluda Puškinigi raudne konstitutsioon; kaks korda päälinnas veedetud kolme noorusaasta jooksul pidi ta, murtuna palavikust, peaaegu kaotama elu. Ka tuli tal, vastavalt oma pillavale eluviisile, kannatada alalist rahapuudust.

Saatuslikuks Puškini edaspidisele elukäigule said aga hoopis teissugused asjaolud. Pärast Napoleoni sõdu vene aadlinoorsoos ikka enam ja enam pääsesid liikuma läänest importeeritud vabameelsed ideed. Mitte asjata polnud venegi armee Austerlitz'i ja Vatterloo lahinguväljul oma verd valand ning ühes liiduvägedega Pariisi okupeerind; kodumaale tagasijõudnuile ainuvalitsuslik riigikord pidi näima ammugi ajastiganenuna. Põrandaalu-

seid organisatsioone sigines otsekui seeni vihma järele. Ka Puškini tutvuskonda kuulus rida liberaalseid indlejaid, ent teda ennast peeti vastuvõtuks poliitilisse salaühinguisse liig kergemeelseks. See solvas luuletajat. Tõestamaks oma revolutsioonilist meelsust laskis ta hulgana lendu teravaid pamflette ja epigramme, mis muutsid ta seisukoha päev-päevalt kardetavamaks. Seltskonnas levinev kuuludus, talle olevat riigi salakantseleis ihunuhtlust antud, valas vaid õli tulle. Varsti kutsutigi Puškin Peterburi kindralkuberneri juurde. Samal ajal saadeti politseimeister luuletaja korterrisse kinni pitseerima ta pabereid. Puškin, kuulnud sest korraldusest, lausus: „Krahv! Teie teete seda asjata. Säält Teie ei leia, mida otsite. Parem käskige mulle anda sulge ja paberit, ma kirjutatan Teile kohapääl kõik üles.“ Kindral, liigutat sarnasest avameelsusest, hüüdis: „Ah! c'est chevaleresque!“ („Ah, see on rüütelik!“) ja pigistas luuletaja kätt. Ja Puškin kirjutaski üles oma „sala-kauba“, saates selle adjutandi läbi kindrali kabinetti. Siis lasti ta esialgseks koju. Varsti aga ulatusid ta mäsulised salmid ka keisri (Aleksander I) kõrvu, kes leidis end kohustet noort tulipääd karistama. Nõu saamiseks pöördus ta Tsarskoe Seloo lütseumi direktori poole. See soovitas suuremeelsust. Ka Karamzin, kel oli sidemeid õuekonnaga, kostis ta eest. Kõige selle tulemusena Puškinile otsest karistust ei määratud, küll aga paigutati ta Lõuna-Venemaa kolonistide hooldamiskomiteesse. 5. mail 1820 lahkus Puškin päälinnast.

Peterburi aastate pääviljaks oli Puškinil juba lütseumis alat poem „Ruslan ja Ludmilla“ (1820). Teos üllatas kõiki oma uudusega; sääl polnud jälgegi pseudoklassitsismi ülespuhutud pidulikkusest ega samuti ka moodsa romantismi udusest unistulikkusest. Fantastiline muinasjutumotiiv on käsitet üleoleva ja mängleva ironiaga, nagu see iseloomustab

Ariosto ja Wielandi suhtlemislaadi. Ometi leidis teos just romantikute poolt tormilist hääkskiitu ja Puškin sai otsekui vastava liikumise juhiks. Oma annuse tõelisele romantismile tõi ta pisut hiljem, ja seda nimelt siis, kui ta ajutiseks Byroni mõjupiirkonda sattus. Ja see sündis Lõuna-Venes.

Jõudnud uuele teenistuskohale, Puškin haigestus. Kaks nädalat lebas ta ühegi hoolitsuseta viletsas üüritoas. Siin tuli talle appi kindral Rajevski,

Noor Puškin.

kes osa oma perekonnaga oli teel Kaukasusse. Haigele hangiti pikaajaline tervisepuhkus ja võeti ta lihtsalt kaasa. Kaukasuse võrratu loodus mõjus temasse joovastavalt, säält on inspireeritud ta byronlik poem „Kaukasuse vang“ (1821). Pärast kahekuist viibimist tervisvetel, sõideti kindrali käsutusse antud sõjalaeval Lõuna-Krimmi, kus peatuti kolm nädalat. Siia oli kogunend kogu Rajevskide perekond. Koos kindrali lastega täiendas ta oma ingliskeele oskust ja seda nimelt Byroni teoseid lugedes. Krimmi miljööd kajastab ta pisut hiljem kir-

jutet poeem „B a k t š i s a r a i f o n t ä ä n“ (1822). Peatund veel mõni aeg oma häätegija mõisas Kiievi kubermangus, pöördus Puškin tagasi oma teenistukohta, mis vahepääl oli üleviidud Kišinjovi linna. Siin algab Puškini metsikuim elujärk. Mainitud suvituslinna seltskond moodustas kireva rahvusvahelise segu: säääl oli venelasi, juute, bulgaarlasi, türklasi, prantslasi ja itaallasi. Pääle selle kreeka vabadusvõitlus ujutas linna üle kreeka ja moldaavia sõjapõgenikega. Kõik see andis Kišinjovile ilmselt idamaise värvingu. Peagi võis Puškinit näha káarikkail pidudel, joominguil, kaardilaudades; seltskonda ta harilikult ilmus pesematult, juuksed sasis, habe ajamata. Tema rõivastuski muutus üha eksootilisemaks. Praaliv ülesastumine ja terav keel tekitasid talle palju vaenlasi. Kolm korda ta duelleeris. Ülemus suhtus temasse häätahtlikult, ometi tuli teda korduvalt karistada koduarestiga. Párast seda, kui ta kellegi vastase náo saapakontsaga oli lömastand. saadeti ta mõneks ajaks Izmail'i. Teel ühines ta mustlasvooriga ja rändas sellega tükk maad koos. Poeemis „M u s t l a s e d“ (1824) leidis jäädvustamist seegi elamus. Aastal 1823 Puškin paigutati ümber Odesasse. Tema uus ülemus oli vali bürokraat, kes ametnikelt nõudis täpset teenistusnõuete täitmist ja laitmatuid eluviise. Ka Puškinis ta nägi vaid ametnikku. See tasus torkavate epigrammide ja mürgise keelepeksuga. Pilkelaulude vormis andis ta isegi ametlikke raporte. Nii ei võind see edasi kesta. Juba olid paberid käimas Puškini paigutamise suhtes sisekubermangudesse, säääl juhtus aga midagi ootamatut. Oli nimelt üldiselt tuttavaks saand üks ta kiri kellegile Moskva sõbrale, milles leidis järgmised read: „Loen piiblit, ... kuid eelistan Goethet ja Shakespeare'i. Tahad teada, mis ma teen. Kirjutan romantilise poeemi kirevaid stroofe ja võtan puhta ateismi tunde. Siin on keegi inglane, kurt filosoof ning ainus tark hing, keda ma iial kohand. Ta on kirjutand tuhat lehekülge

tõestamiseks, et ühtegi kõiktarka loojat ja reguleerijat olemas ei saa olla, säääljuures hävitades ka hinge surematuse nõrgavõitu tõestused. Mitte just rahustav süsteem, nagu harilikult mõeldakse, kuid õnnetuks enam kui tõenäollik.“ Selle kirjaga oli Puškini saatus jalamaid otsustet: keiser käskis ta nime riigiametnike listist maha kustutada, samuti saadeti ta määratuks ajaks Pihkva kubermangus asuvasse Puškinite perekonna-mõisasse kohalike võimude valve alla. Lauliku nooruse tormiseim järk oli möödas.

Asumisega lõunaprovintsi võib tähistada Puškini paariaastast byronipalavikku. Rännakud steppidesse, Krimmi ja Kaukasusse aina süvendasid seda. Nagu juba varem tähendet, oli Puškinile saksa romantikuid iseloomustav udune müstitsism ja metafüüsitsemislust, nagu seda Venes harastasid Žukovski ja rida nooremaid poeete, loomult täiesti vastuvõtmatu. Seda elavamat vastukaja leidis temas aga Byroni piiritu isikukultus ja idamaaharrastus. Ilmset byronismipitsatit kannavad pea kõik ta tolleaegsed poeemikangelased. Sotsiaalsed protestandid nagu Childe Harold, Korsaar ja Giaur, on nad viimaseist aga kaugelt inimlikumad, elulähedasemad. Puškini esteetiline taktitunne hoidis teda libastumast byronlikesse äärmusisse. Tema eksootiliste poemide põhimotiiv: suurilma mõtetust trügimisest pettund kangelane otsib lohutust tsivilisatsioonist puutumatu loodusrahva seas, leiabki seda esialgu, kuid suutmata lõplikult loobuda vanust harjumusist, emb-kumb kas lahku sääält vabatahtlikult või sunnitakse teda selleks. Egoismis kivinend tahteinimesel pole sulamine loodusrahvaste panteistlikku taimellu enam võimalik. Siin on probleem, mis hilisemaski vene kirjanduses elavat käsitamist leidnud, näiteks Tolstoi juures („Kasakad“). Lõunaprovintsis kirjutas Puškin ka oma pääteose, „E u g e n O n e g i n i“ alguse. Kreeklaste vabadusvõitlust jälgis ta huviga, pidades selle üle isegi päevikut. Ka

leidis ta, nii imelik kui see ka näib, küllaldaselt aega süvenemiseks kirjan-
dus- ja päevaküsimusis, mida peegel-

dab ta rikkalik kirjavahetus sõpradega.

(Järgneb.)

ALEKSANDER PUŠKIN.

Uppunu.

Uksest sisse valjult hüüdes
söötsid lapsed sasipäi:
„Isa! isa! Kalu püüdes
koolja meie võrku jäi!“
— „Valetate, sindrinahad!“
turtsus isa. „Oh teid küll...
Sellest loost võib, tee mis tahad,
puhkeda veel hiiglamüll.“

Tuleb kohus, vastust kannu;
kuna vabaned — ei tea...
Perenaine! Kuub mul anna:
hädas kallis nõu on hea...
Kus on koolja?“ — „Näe, siinsamas!“
Tõesti, rannajoonel just,
märja võrgu juures lamas
kooljakere sinkjasmust.

Hallituse laike puged
üle tursund lihamäe.
On see mõni õnnetu, kes
enda külge pannud käe,
kalur, laintepõue mattund,
joomar, teel kel kadus jaks,
või ehk röövliküüsi sattund
kergemeelne kaubasaks —

mis võib talunik sääli teha?
Siiski, siiski, küll ta teab...
Jalgupidi koolnu keha
kiiresti ta vette veab,
mõlaga veel andis hoogu
kuni, kärestikku kist,
ujus laip taas piki voogu,
sihiks hauapaik ja rist.

Kaua lainte vahel kiikus
laip. Ta nagu elav näis.
Lõpuks kodu poole liikus
talumees. Ta raskelt käis.
— „Lapsed, siin teil saiaraha.
Kooljast aga olge vait.
Kui teist keegi latrab — naha
kuumaks kütan sedamaid.“

Südaööl ent maru süttis,
jõekaldail pritsles vaht.
Talumehe umbses ütis
lõpule ju põlend taht.
Unes lapsed, suikvel naine,
tummalt lakke vaatab mees;
äkki — on see unepaine? —
keegi mürab akna ees.

„Kes sääli on?“ — „Hei, sisse lase!“
„Sisse? Oled ogar või?
Omalegi kitsas ase...
Vanatont su siia tõi!
Pime, umbne on mu tuba,
ringi midagi ei näe...“
ütles, aga samas juba
akna juure tõstis käe.

Veereb täiskuu pilvesopist —
kuidas? Laip on väljas taas:
nõrgub igast juuksetropist
vesi; silmis hangub klaas.
Kõik tas kõdunema kippus,
lõtvund lihastegi pais;
tursund kere küljes rippus
vähke tintjais kobarais.

Kohe talur tundis võõra,
kinni lendas aknalauk.
Vandus veel täis hirmujõõra:
„Et sa lõhkeks, neetud puuk!“
Und ei enam ajusoppi
saanud, pääs käis põgutrad;
valgeni ent kuuldus kloppi
väravais ning akna all.

Igal aastal, seatud tunnil,
nagu rahva seas käib jutt,
kiusab koolja võikal sunnil
talupoega õnnetu.
Juba päeval tuul ei väsi,
ööseks viimne tõke kaob,
kuna tursund kooljakäsi
väravais ning aknais taob.

Tõlkind HEITI TALVIK.

Karskeid juubilare :

Tartu Ülikooli hügieeni professorit
dr. med.

Aleksander Rammul'it

(sai 4. IV 60-aastaseks) ja

Tallinna Linna I Tütarlaste Gümn.
direktorit, ENK auliiget mag. phil.

Hans Roos'i

(sai 5. IV 50-aastaseks)

õnnitleb Eesti Noorsoo Karskusliit.

ROBERT ALLPERE.

Kehalisest kasvatuses noorsoo karskusorg-es.

Kehalise kasvatuses tähtsus noorsoo organisatsioones üldse ja karskusorganisatsioonides eriti on leidnud juba küllaldase tunnustuse — mitte ainult asjale ligidalseisjailt, vaid ka kõigilt teistelt, objektiivselt asjale vaatajailt.

Küsimus näib seisvat ainult kehalise kasvatuses vormi juures.

Ei taha järgnevas kirjutises anda otsekoheseid näpunäiteid organiseeritud karsklasperre kuuluvaile tegevsportlastele, kuna seda teevad vastavad spetsiaalorganisatsioonid, ei taha ka peatuda pikemalt kehalise kasvatuses teadusliku külje juures, kuna sellest juba varem on olnud juttu „Kevadik'u“ veergudel, vaid püüan lühidalt näidata kehalise kasvatuses rakendusala meie noorsoo karskusorganisatsioonides.

Kehaline kasvatus ei seisa ju kaugeltki mitte üksi tippsaavutiste ületamises, ka mitte ainult võimlemises taktikepi järele, vaid kehaline kasvatus võib olla ka palju elulähedasem, ta võib olla tõeliseks tervendavaks lõbuks igale noorele.

Soovitavate aladena märgin järgmised: suvel ujumine ja matkamine, talvel suusatamine.

Ujumisoskust on juba rida aastaid propageerind Eesti Punane Rist, ja too ala evib juba praktilises elus niivõrd suure tähtsuse, et kõik organiseeritud noorkarsklased esimesel võimalusel peaksid asuma selle õppimisele või oma oskuste täiendamisele sel alal. On parimaid abinõusid har-

moonilise keha arendamiseks ja kopsude tugevdamises.

Suvised matkad oma teiste eesmärkide kõrval omavad suure tähtsuse ka kehalises kasvatuses. Siin soovitakse väga mitmekesiste võimaluste hulgast jalamatke. On ju nende teostatamine võimalik igale, kel vaid aega. Siin paratamatult tuleb tarvidus ka tubli ujumisoskuse järele. Tundmatuisveekogudes enda karastamise eelduseks peab olema küllaldane ujumisoskus, mille puudumist võib asendada ainult äärmine ettevaatus.

Talvisest harrastustest märgin tänuväärsemana suusatamist, mis Kaitseliidu energilisel propageerimisel on lühikese ajaga muutunud otse massspordiks. Selle terve ja elujõulise talvespordi harrastamisele asumine on igale noorkarsklasele tubliks teeneks kõigepäält juba endale.

Otstarbekohaselt kehalist kasvatust noorsoo karskusorganisatsioonide töökavva rakendades on võimalus muidu tihtigi üksluisusesse kalduvat tööd elustada ja tekkivaid tühikuid täita. Loomulikult tuleb asja juurde asuda täie ettevaatusega, et kasu asemel mitte kahju saada. Kui ollakse juba niikauge, et naaberorganisatsioonile sõidetakse talvel külla suuskadel, ükski veekogu ujumiseks liiga kardetav pole ega ükski tee matkamiseks liiga raske, kaob sootumaks juba nüüd harvaks jäänd karsklase tüüp — kidur ja tujutu, ja teda asendab elurõõmus, enda jõus ja püüetes teadlik karsklane-inimene.

Gerda Kink.

Poolkümmed aastat noorte usaldust.

Noorsooliikumine on ju ikkagi noorte liikumine. Kelle noorusidealism mõravnema lööb ning sisemine innustus mõõnana hakkab, see ei suuda enam sammu pidada tormipäise noorsoo julge edasirühiga, vaid langeb rivist välja — keda sööb vanadusrooste, see võib küll nooruse „kadund paradisiist“ veel uneleda, tõeline noor elu aga huikab talle juba „kaugete kinkude takka“. Aastate pääletungile murdumatult ja allavandumatult vastupidav nooruslikkus näib olevat sellaseid jumalaande, mida ei jagu küllaldaselt kõikidele. Ja võime vaid kadestada neid õnnelikke, kes on osasamises sellest „taeva kingitusest“. Üks neistsinatseist on ka Gerda Kink, kes äsja jättis seljataha tähelepanu paeluva numbriga kilomeetriposti vastutuult teedmurdate noorkarsklaste esireas sammudes. Viis aastat aktiivset kaasalöömist noorsoo karskusliikumise juhtkonnas + eelkäind mitmeaastaline „seltskonnategevus“ oma kooli piires — selleks ei piisa sisemist energiat, püsivust ega tahetki neil, kes noorsooliikumisse on kukkond „juhuslikult“, vaid sellega tulevad toime ainult inimesed, kellele nooruspärane ellusuhtumine on külgesündind hingeliseks vajaduseks.

Gerda Kink sündis 24. VI 1910 Alatskivi vallas Tartumaal. 1920. a. tulid vanevad Tartu. Algas siis koolitarkuse omandamine: esiteks linna VII algkoolis, hiljem Tartu Tütarlaste Gümnaasiumis.

Keskkooli lõpetas 1930. a. — cum laude ja immatrikuleerus sügisel Tartu Ülikooli filosoofia teaduskonda, kus õpib eesti keelt, kirjandust ja pedagoogikat.

Noorsootegelaseks sai Kink juba gümnaasiumis — ja tähtsaks ning nimekaks. Oli noorte isetegevuslikes üritusis üha eestvedajana kaasas. Tema lemmikalaks oli aga T. T. G. Kunstiringi tegevus, mille juhina ta mitu aega teotses. Samuti pühendus ta kogu hingega oma ~ 20-liikmelisele õpilaslaulukoorile, mis korduvalt esines noorte mitmesuguste ettevõtete puhul.

Gümnaasiumi-ajul sugenesid Kingul sidemed ka noorsoo karskusliikumisega ning 29. dets. 1929 valiti ta IV kl. õpilasena ENK VI asemikekogu istungil Liidu

juhatusse. Tollest ajast alates on ta üha kasvava andumusega Liidu tööst osa võtnud ja on praegu Liiduga nagu ühte kasvand. Oli alguses ühe aasta sekretäriks, nüüd aga on juba viiendat korda laekuriiks.

Kink on toond enda isikus Liidu juhatusse täiesti omapoolse väärtuse — naiseliku taibukuse, mis nii mõnegi Cordiuse sõlme lahtiraiumist on ilmselt hõlbustand.

Eriti hingelähedane on olnud talle „Kevadiku“ saatus, mille tutvustamis- ja levitamisevõimalusist on ta kirjutand niihästi minev- kui ka tänavuaastases „Noorsooorganisatsioonide Juhis“ — ei mitte üksnes üleskutseliselt, vaid ka konkreetsed kavu ja projekte esitades.

Viiks liiga laiali hakata siinkohal

Gerda Kink.

Kingi mitmepalgelise tegevuse eri külgi arutlema, päälegi kui ta ise sootuks ei soovi, et temast ja tema tööst avalikult kõneldaks, rääkimata kirjutamisest. Pelgab, et talle nekroloogi ehk epiloogi kirjutetakse, millest vaid ohtrasti arhiivitolmu alla sadada võib. Ometigi on eelmised read mõeldud ainult proloogina Kingu järgnevatele etteastetele noorsoo karskusliikumise tööalaval.

Fr. Olup.

Lisand meie noorsoo karskusliikumise ajaloole.

Eesti noorsoo karskusliikumise ajalugu tervikuna on ju alles kirjutamata. Kuid ometigi on selle kohta niipalju trükitud materjali, et huviosaline endale kogu liikumisest üldjoonelise pildi võib luua.

Noorsoo karskusliikumist kui noorsoo karskuseenesekasvatuslikku tööd, mida noored teevad endi seas, pole tavalisti küll mitte omaette käsitletud, vaid üha koos teiste noorsookarskustöö eriharudega.

Senistest noorsoo karskusliikumist (eraldi või koos muude noorsookarskustöö aladega) jälgivaist ülevaateist tulevad seda liikumist tundma õppida tahtjale pääallikatenä arvesse muidugi: 1) Al. Elango võrdlemisi põhjalik raamat „Noorsookarskustöö Eestis“ (ilm. 1926), eriti päätükk „Noorsoo karskusliikumine“ (lk. 59—111), mis käsitleb täh. liikumise I perioodi (kuni ENK asutamiseni 6. IV 1923) ja 2) Fr. Olupi toimetet „ENK 1923—1933“, milles Al. Elango kirjutab (lk. 3—6) ENK asutamislööst — „10 aasta eest...“ (ilmund ka „Kev.“ nr. 2/3, 1933, lk. 19—22) ning Ed. Laugaste esitab (lk. 18—22) lühikese ülevaate noorsoo karskusliikumise II perioodi (ENK-aegse) kohta — „Eesti Noorsoo Karskusliidu tööst kümne aasta kestel“ (ka „Kev.“ nr. 4/5, 1933, lk. 49—53).

Päälle mainitute olgu veel nimetat: 1921. a. ilmund Helmi Pett'i „Noorsoo karskusliikumine Eestis“ (lisatud Maiju Seppälä järgi tõlgitud „Karskustöö laste ja murdealase noorsoo keskel“ lõppu); „Tulev Eestis“ 1922, nr. 10—12, lk. 267—297, Jul. Johanson (= Elango) sulest ilmund „I noorsoo karskuskongress“ (trükitud ka eribrošüürina); „Noorusjõud“ IV-ndas (ilm. 1929) Al. Küngi poolt avaldet „Noorsoo karskusliikumine Eestis“ (lk. 53—63).

Põgusalt on Eesti noorsoo karskusliikumist puudutat veel Jul. Elango toimetet karskuslugemikus „Päikesee poole“ (ilm. 1925), kust leiame Al. Elango üldjoonelise kokkuvõtte „Noorsookarskustöö Eestis“ (lk. 202—205) ja samuti Jul. Elango't samal aastal ilmund käsiraamatu „Rahva lootus“ saatesõnas (eriti lk. 12—17) ning võib olla väheoluliste pisiartiklite näol mujalgi.

Ent kõik senised Eesti noorsoo karskusliikumise ajaloo käsitlejad on jätnud tähele panemata need meie noorsoo esimesed karskustaotlused,

mis avaldusid „Nooresoolehes“ 1909. ja 1910. a.

„Nooresooleht“ ilmus Tartus 1909. a. iga kahe kuu tagant 16-lk-lise kvartalilise numbrina — „Postimehe“ kaasanäna (kokku 96 lk.), ja 1910. a. igas kuus samasuurena (kokku 192 lk.). Vastutavaks toimetajaks ja väljaandjaks oli J. Tõnnisson, tegevtoimetajaks — M. Raud. Selles esimeses noorte ajakiri olla-tahtvas katses on enamjagu kirjutisi tööpoolest noortelt endilt (I aastakäigus 60%, II — 65%), mõni number koguni terveni, kuid seda toimetasid siiski vanema põlve tegeled. Tolleaegseist noorist kaastöölisist olgu mainitud tuntumate nimedena nüüdsed keskurid Hugo Raudsepp, Hendrik Visnapuu, Richard Roht j. t.

„Nooresoolehe“ sisu moodustavad noorte algupärased ilukirjanduslikud katsed (nende kõrval aga ka tõlkeid välismaiselt autoreilt: Selma Lagerlöf'ilt, Leo Tolstoi'lt, Jerome K. Jerome'lt j. t.), kirjandusarvustised, populaarteaduslikud, enesekasvatuslikud ja noorsoo küsimusi käsitlevad artiklid. Sääil sisalduvad sellised põhjapanevad enesekasvatuslikud kirjutised, nagu E. Tsäik'i „Kodusest võimlemisest“ 8 pildiga (nr. 3/4, 1910, lk. 53—58) ja Marta Reichenbach'i Fr. W. Foersteri ainetel valmind „Iseisvusest“ (nr. 7, 8 ja 9, 1910, lk. 97—102, 113—117 ja 129—132). Noorsooliikumise probleemide sarja kuuluvad: Julius Haljasmägi' „Tants ja noorsugu“ (nr. 4, 1909, lk. 59—60), Richard Roht'i „Edu ja noorsugu“ (nr. 6, 1909, lk. 81—83) j. m. Antakse ka ülevaateid välismaade noorsooliikumistest: „Nooresoouühisused Soomemaal“ (nr. 2, 1909, lk. 31—32), „Nooresooliikumine Saksamaal“ (nr. 5, 1910, lk. 74—75).

„Nooresoolehe“ ümber koondunute programmi on püüdnud —n (Tõnnisson?) sõnastada avakirjutises („Meie noorusele“) järgmiselt: „Väsimata õppides ja ise tehes peavad noored oma loomulikkudes võimetes välja kasvama — vabadeks iseloomudeks, kellel rõõmus eneseavaldus paleuste sihis loomulikuks elunõudeks on!“ (nr. 1, 1909, lk. 2.) Väga hästi tänapäevagi noorsooliikumise käsuladadele sobiv autonoom-

suse taotlus!

Kõnealuses ajakirjas, kus nooril avanen esmakordne võimalus enese-avalduksiks, võime jälgida ka noorte karskuspüüete arengut ja ilmet.

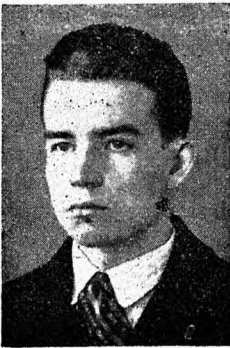
Kohe esimese nr.-i noortenurgas võetakse teravalt eitav seisukoht joomakorporatsioonide suhtes. Lk. 14 kirjutab keegi Prokuröri nime all:

„Saksad on meil kaua eeskujuks olnud. Neilt omandati kadakasaksa pudikeel ja kergemeel. Õpiti ära „halba talupoja tööd“ põlgama ja liht talupoja kuube halvaks pidama. Ei

juletud oma isa ja ema kõrval uulitsal kõndida ega oma nimegi õieti kirjutada. Noortemeestele sai isa vaevaga teenitud kopikate ärapriiskamine joomakorporatsioonides teaduse viimaseks tipuks.*)

Nüüd on see hoog kadumas. Isegi värvimütsi, mis enne nii mõnegi gümnaasiumi kasvandiku ilusaks unistuseks oli, ei juleta enam hästi pähe panna, sest selle mütsi all on ikka harjutud pääd nägema, mis kergemeelsust ja hoolimatust täis on.“

ENK V noorsoo kõnevõistlus

Arkadi Uibo.

peeti 30. det. 1934. a. (pärast VIII noorsoo karskuskongressi lõppu). Kõneteemaks oli: „Tänapäeva nooruse enesekasvatustlikke ülesandeid“. Kõnevõistlusest võttis osa 4 noort (Tallinnast, Tartust, Rakverest, Võrust). Kõnelemisaja maksimaalseks määraks oli 20 minutit. Žürii (koosseisus: Vilmar Adams, Arved Kansvei, Gerda Kink, Juhan Tork ja Paul Vihalem) hindas kõnesid sisuliselt, ülesehituse poolest, stiililt, ettekandmisviisilt ning kogumulje järele ja langetas järgmise otsuse:

I Arkadi Uibo — Tartust (arstiteaduse üliõpilane);

II Leonhard Sandt — Võrust (ühisgümnaasiumi õpilane).

Noortele kõneharjutajatele annab kirjanik V. Adams järgmises „Kev.“ nr.-is põgusaid näpunäiteid.

Sama aasta 3-as nr.-is leiab üliõpilasalkoholism uut ja süvendetumat käsitelu — ühenduses keskkoolinoorte alkoholismiga, kusjuures esimeses just viimase pääpõhjusest nähakse. —k kirjutab päälkirja all: „Kas paleuste poole?“ lk. 46—47:

„Noorel, uuel kooliõpilasel puudub sagedasti korralik ülevaatus, puudub seltskond; tema ilmavaate sünnitajad ja hällitajad on teised klassisõbrad, kes ülema klassi õpilaste vägitükkidest vaimustatud ja vangistatud on. Need oma-korda unistavad värvimütside akademia-kodaniku vabama põlve järel, püüavad kõigis asjus neile, kes paar aastat varemalt keskkoolist

välja on pääsenud ja nüüd vabanduse esimeses vaimustuses elu põletavad, igas tükis aga järel teha.

Nii seisab siis õppiva nooresoo ahel, keskkooli madalamatest astmetest pääle kuni ülikoolini, mitmest lülist koos, milles keskkoolide ülemate klasside ja ülikooli esimese kursuse lülid kõlbliselt kõige madalamal seisavad. Üksikutest joomaringidest pikemalt ma siin kõnelema ei taha hakata, olugi, et

*) Kõigis selle artikli tsitaatides on tsiteerija allakriipsutused trükitud kursii-viga, et vältida segiminekut originaali harvendustega. F. O.

nad sagedasti iiga „lehkavad“. Oleks joomakohtade ja lõbumajade seinad avalikumad, siis võiksid nad otse imelugusid vesta, mis keskkoolide kasvandikud sääl kõik läbi on elanud. Mitte üksnes öösel pole need noori teadusejüngrid oma joo-vastavas rüppes õõtsutanud, vaid tihti võ-tavad nad ka päevalgi noortemeeste mõt-ted vangi. Tuleb ette, et päeval pärast öösisst lõbutuju, sel ajal, kui klassis kooli-õpetaja õpetust jagab, Bachuse väsinud ohver veel erotilises ilmas sonib... Ka niisugused juhtumised pole haruldased, et enne nõitaringist välja ei pääseta, kui kodust saadetud raha mõne päevaga läbi on pillatud. Ja alles siis, kui pää raskust enam võimalik „parandada“ pole, õhatakse, et tarvis on õppima hakata, et see aga suuremale hulgal ainult armsaks sooviks jääb, näitab see, et joomine ja madala lõbu maitsmine praegusel ajal mitte kaha-nemas, vaid just kasvamas on.

Kui nüüd neid põhjusi, millest sarnane nähtus välja kasvab, lähemalt järel vaa-data, siis selgub, et siin just üliõpilased väga suurt osa etendavad. Ülikool, üli-õpilase-põlv on õppimisest tüdinenud kesk-kooli õpilase ideaaliks, siis pole ime, et ta ihust ja hingest kõike järele teeb, mis üli-õpilased ees patustavad. Sellepärast peaks igal üliõpilasel südamel pääl seisma, et ta sellega, kui kõlbliselt küllalt kõrgel ei seisa, ainult enda vastu ei eksi, vaid ka oma noo-rematele vendadele hukatuse-kiviks võib olla. Aga tegelik elu näitab kahjuks kogu-ni teist. Mitte sellest ei ole veel küll, et öösisstel joomapidudel üliõpilased sage-dasti juhataja osa etendavad, vaid *isegi terved üliõpilaste seltsid aitavad kaasa*, et õppiva noorsoo ahela lülid ikka rohkem ja sügavamalt ära roostetavad, iseenesest pudenevad.“

Esitet pikemas tsitaadis peegeldub kujukalt tollaegne keskkooliõpilaste karskusmeelsus, aga ühtlasi ka need põhjused, tegurid, mis alkoholismi õpilaste seas edendavad — edendasid ja edendavad praegugi.

Saand niiviisi sissevaate käesoleva sajandi esimese kümnendi keskkooli-noorsoo karskusmeelsusse ja alkoho-lismi põhjusisse, huvitab meid järje-korras selleaegsete noorte tegelikud karskusüritused. — Need võisid toime tulla ainult väljaspool kooli. Õpilaste poolt tehtud katsed karskuselal midagi ette võtta (näit. vastavaid ühinguid asutada) pörkasid teatavasti enne sõda kõik seaduslikkude takistuste vastu (vt. Al. Elango „Noorsookarskustöö

Eestis“, lk. 84—85) ning jäid tagajär-jetuiks. Väljaspool kooli aga teotse-sid vähemalt täiskasvanutegi karskus-seltsid (1889. a. alates), mille tööle kuidagi ometi ligi võis pääseda.

„N.-l.“ äsjatsiteeritud aastakäigu 4. nr.-is lk. 55 kirjutabki H. V. (Visnapuu?): „Noorsugu elab! Igal-pool seltsides on ta tegev ja, kui nii peenikesed asjad maha jätta, siis on just noored, kes oma tööga *karskuse*, hariduse, laulumängu seltsid üleval peavad, maal nõnda kui linnasgi... *Karskus nooresoo keskel on märksa suurem, kui vanade keskel.*“ Siit sel-gub: ainuke moodus oma ülevoolava energia rakendamisel karskusel oli nooril osavõtt täiskasvanute karskus-seltsi tööst, kuhu nad ka innukalt suundusid, nagu järgneb eelmisest.

Konkreetsemalt sellest küsimusest leiame veel sama aasta 6-ast nr.-ist, kus J. Haljaspõld arutleb noorte karskus-seltsidest osavõtu luba (lk. 83 ja 84), millele olevat alus pandud või õige-mini alus võidetud noorte endi poolt, mis aga jäävat soiku või vaevast-viisi edasi kiratsema, kui nende kallal täie jõuga tööle ei hakatavat. Ja Haljas-põld annab ülevaate sellest, kuis noo-red võitsid endile osavõtu loa karsk-kusseltside tööst:

„Umbes paari aasta eest (1907?) algas Otepää karskuseseltsis „Edasi“ võitlus noorte ja vanade vahel. Ei tea kuidas, aga ometi oli see nii, et nimetatud karskuse-seltsi õige mitmed noored vastu olivad võetud, kes siis sääl ka kohe käärimist hakkasivad sünnitama. Esiti toodi vanade pattusid päevavalgele, ja et see muidugi nendele ei meeldinud, siis katsuti noortest lahti saada. Toodi seltsi põhjuskiri päeva-valgele ja leiti tolmunud paragrafide hul-gast punktisid, mis noortel muidugi jalge-aluse kõikuma panivad. Aga noored ei kõikunud. Algas kibe võitlus, mis noorte täielise võiduga lõppes. Selts oli sunnitud põhjuskirja puhastamist ette võtma ja lisis ka punkti juurde, mis noortel seltsis-viibi-mise võimalikuks tegi. Et alamates ameti-kohtades uuendatud põhjuskiri kinnitust ei leidnud, siis tehti noorte päälkäimisel otsuseks kas või kuni seaduseandliste asu-tusteni minna. Ei olnudgi seda tarvis. Hiljuti jõudis (1909. a.) sisemise asjade ministeriumist seltsile põhjuskiri kinni-tatult tagasi, kus *noortel, ka kooliõpilas-*

tel, täieline luba on 16 aastast hakates nimetatud seltsist osa võtta, maha arvatud ainult eestseisuse liikmeks olemine.

Sellel luba-nõutamisel on suur tähtsus meie karskuse-liikumises. On kord ülemaal-pool põhjusemõttelik otsus tehtud, ei ole raske seda luba ka teistel sarnastel seltsidel muretseda. Tähtis on ta veel sellepöolest, et kooliõpilastel takistust ei ole tehtud karskuseseltsidest osa võtta...

Ei jääks muud üle, kui soovida, et noored tormijooksu ka teiste karskuseseltside pääle ette võtaks, et kõigis karskuseseltsides põhjuskiri nende kasuks ümbermuudetaks."

Ent ametliku loa karskusseltsi tööst osavõtuks said ainult Otepää

noored — „Edasi“ kaudu. Küll katsusid mitmed teisedki karskusseltsid luba nõutada alaealiste vastuvõtmiseks, kuid tulemusteta (vt. Al. Elango „Noorsoo karskustöö Eestis“, lk. 49). Ometigi võib päris kindlasti väita, et muudiski karskusseltsides oli noorte rakukesi, rühmakesi, kes sinna olid sattund — „ei tea kuidas“, nagu „Edasi'ssegi“. Seda tõendab eriti eel-pool tsiteeritud H. V (isnapuu) sõna-võtt.

Nii siis noorte karskustööst osa-võtu esimeseks vormiks oli: kaasa-

ERVIN UIBO.

Unustamata mälestis.

*Sa saatsid mulle pilgu tormilise,
mis veeres hingesse kui tuli-pall...
Ja tundel imelisel, elevel —
arm läbistas mu nukra olemise...*

*Kui tiivul tõusin Önnemäe harja,
ei olnud enam valet, trotsi mu's. —
Siis öndsaliselt kõlas naeratus,
kui sõin su önnistuse magus't marja...*

*Ja oli äkki ilm kui vööras, uus, —
ja päik'sepaiste põletavalt palav,
ning öienupes ilu kõlises...*

*Ka lindel laulud uued olid suus:
mis enne nende häältes nuttis halav —
siis ainult hõiskamisel helises...*

töötamine täiskasvanute karskusseltsides. Kuipalju neis siia-sinna laiail-pillatud noorsoo karskusliikumise algetes oli võimalusi ja tahtepüüdeid noorsoo karskuskavatsuslikuks enese-teostuseks tänapäevases mõttes, kui-palju lihtsalt seltsi mustatöö tegemist ning täiskasvanute poolt korraldeta-vate ettevõtete puhul jooksupoisi osa etendamist, selgitaks karskusseltside tolleaegsete arhiivide jälgimised (kui need on säilind) ning asjaosaliste isik-likud mälestused — igatahes see on uurimistvajav tühik meie nüüdisaegse

noorsoo karskusliikumise hämarapool-ses „eelajaloos“.

„N.-1.“ järgmine aastakäik (1910) sisaldab taas juba esimeses nr.-is lk. 8: J. Kivastik, „Sõda alkoholile!“ See aga piirdub ainult üleskutseliste üld-sõnadega.

Enam programmist pakub sama nr.-i lõpupöolel leiduv V. Rätsepp'i „Karskus ja noorsugu“ (lk. 13—14), kus propageeritakse noorte endi karskusseltside asutamist, algatetakse ühi-nemise mõte — „karskusliigadeks“ ja võetakse üles ka suitsetamisest keel-

dumise nõue ning õhutatakse üldse täiskarskuse platvormile asetumist (otse tänapäevases tähenduses!). Tsiiteerin Rätsepp'i mõtteid ta oma sõnas- tuses:

„Asutame omale ise karskuseringkon- nad, muidugi kooliruumides, mõne karsk- lase kooliõpetaja juhatusel; kui neid aga ei peaks leiduma (sest suurem osa ei ole ka sellest patust puhas), ehk kui seda ei lubata, siis hakkame karskuse-tundidel käima, nendega on meil tuntud karsklane pr. H. Põld Eestis, Soome eeskuju järele algust teinud, ja ühineme pärast karskuse- liigadeks, kui Venemaal niisugune luba peaks antama. Esimesel korral, kus meie ise kooliruumides karskusühisused asu- tame, peaksime katsuma ka suitsetamist ära võõrutada, mis nii harilikuks ja iga- päevaseks nähtuseks on saanud, et ilma temata sugugi läbi ei näi saadavat. Imes- tada tuleb, missugused vaated suitsetajate- tel on ja needgi on kõiksugu ebaarvamiste- ga ühenduses, näituseks, nagu annaks suitsetamine inimestele jõudu. Et ta noortele kopsudele jõuu asemel ainult hädaohtu võib sünnitada, on iseenesest kindel.“ (lk. 14).

Säälsamas, paar rida ülevalpool, kir- jutab Rätsepp: „Alles mõne nädala eest oli esimene ülevenemaaline jooma vastu võitlemise kongress Peterburis koos. Sel- lest kongressist ligemalt seletada oleks asjata, sest see ilmus isegi „Postimehes“. Meelde tuletan aga ühte hüüdu sellel kongressil:

Herrad, mõistke esimene pits alko- holi hukka!

Noored, teeme seda ka meie!“

Veelgi samas nr.-is (lk. 16) on lõp- peks huvitav kirjavastus K. R. T.-le: „Teie juhite tähelepanemist „Kahe inimese- soo vaenlase“ — joomise ja suitsu- tamise pääle ja soovitate nende vastu võitlemiseks karskusõpetust koolis ja laste karskusseltsid.“ Õnnetuseks lõpeb aga see kirjavastus märkusega: „Kahjuks ei ole kirjatöö hästi läbi töötatud.“

„N.-1.“ 7. nr.-is lk. 102—105 on avaldand tollaegne üliõpilane J. Hü- nerson artikli: „Haritud noorsugu ja karskusliikumine“. Selles käsitellakse spetsiaalselt üliõpilaste osavõttu kars- kusliikumisest. Eesti üliõpilaste kohta tähendetakse:

„Meil on esimene samm karskusetöö tegemiseks üliõpilaste keskel astunud. Riias asutati üliõpilaste karskuseselts (1907. a. F. O.). Ma ei tea mitte, kuidas ta oma ülesandest jagu saab. Tartus ei ole karskeid üliõpilasi senini niipalju veel

leidunud, et nad ühineda oleksivad võinud. Muidu ei või üliõpilaste karskuseseltsi puudumist Tartus mitte seletada. Sest karskusetöö esimene samm on igalpool jõudude ühendamine ja korraldamine (lk. 103).“

Pikemalt peatub J. Hünerson isik- likkude muljete põhjal Saksamaa üli- õpilaste karskusseltsidel, et näidata eesti üliõpilastele konkreetseid ees- kujusid. Sää on palju huvitavat ning õpetlikku käesaja üliõpilasile ja peat- selt ülikooli tulejaile. Esitan oluli- sema väljavõtte:

„Rasketes oludes korjab noor üliõpi- laste karskuseselts, sagedasti ainult 5— 10-liikmeline, enesele uusi poolehoidjaid. Tasahiljukesi tehakse tööd ning peetakse aru. Jõud puudub, et korralikku kokku- käimiseruumi muretseks. Sellepärast mindakse ühe või teise üliõpilase ühekambri- lisse korterisse kokku. Sää peetakse sõja- plaani ja ihutakse terast. Kõige esime- sena muretsetakse kõik tähtsamad saks- keelsed karskusesisulised kirjatööd ko- hale. Hoppe ning Helenius ei puudu mitte kuskil. Neid õpitakse põhjalikult tundma, nende kohta peetakse vaidlusi ning harju- tatakse kõnelemise-osavust. Peetakse ava- lik kihutusekoosolek ülikoolis ära, kuhu musta tahvli kuulutuste ja suusõnalise kihutuse varal kuulajaid kogutakse. Kõ- nele järgnevad elavad vaielused, kus joo- mamehed muidugi alla jäävad, sest et alkoholi kaitseks õieti midagi ütelda ei ole ja neil teiseks ka korraldus päälekäi- mises puudub. Aga uusi liikmeid ei too koosolekud mitte palju juurde. Neid peab püüdma. Püüdmise-tööd aetakse pool- aasta algul suure agarusega, et noori üli- kooli kasvandikka joomaühisuste kätte sattumast hoida.

Sest karskuse-aade ei ole ju iseenesest sugugi mitte nii päaletikkuv, et vaevalt paarikümne aastane noormees, kes selts- liku elu järele igatseb, selle aate vangi jääks.

Seltsliku läbikäimise edendamist ei ole üliõpilaste karskuseseltsid enestest sellepärast mitte ära heitnud. Värvitud hilpude kandmine ja õllelaua seltslikkus on karskuseseltsidest eemale jäänud, aga asemele on astunud k e h a k a r a s t u s e edendamine. Mängud, võitlused, turnimi- sed, ujumine, sõudmine, jalakäik, ratta- sõit — need kõik pakuvad vaheldades väga mitmekesist lõbu, mis noortemeeste seltskonnas aega igavaks minna ei lase ja teisi väljastpoolt ligi tõmbab. Ühes sel- lega saadakse ka ülitähtis eesmärk kätte, mis esimesel silmapilgul nii välja ei pais- tagi. See on korralik kehakarastamine värskes õhus, mis kasvava noore inimese

organismusele tähtsamaks tarviduseks on ja mida just need täitmata jätavad, kes päevad otsa ölleklaasi juures tubakasuitsu sees istuvad. Nõnda loodavad üliõpilaste karskusseltsid ülikooli noortsugu kehaliselt ja vaimliselt tublideks rahvaliidmeteks kasvatada (lk. 104—105).

Kui mainida veel nr. 8, lk. 123—125 avaldet Aug. Salum'i „Vägipulga

vedu“ ja nr. 11/12, lk. 188—190 F. Kool'i „Alkoholiõnnistus“, mis on mõlemad karskustendentsilised ilukirjanduslikud katsetused, siis on viidatud kõigele olulisele, mis selles kahe aasta kestel ilmud esimeses suuremas noorsoo ajakirja katses noorkarsklase huvi võiks paeluda.

Juhte kohtadelt.

Leida Tuvike — on sündind 1915. aastal Tartus. Lõpetab tänavu kevadel Tall. Linna Tütarlaste Kommertsgümnaasiumi. Gümnaasiumiaastail on ta olnud juhtivaid jõude nimetat kooli Karskusringis, töötades sääal algusest pääle, esiteks laekuri ja kirjatoimetajana ning kaks viimast aastat presidendina. Aktiivse tege- lasena on ta tuntud ka sama kooli Enese-

Leida Tuvike.

arendamisringis ja Tall. KNNÜ-s. Kõige muu kõrval on ta aga suure armastusega pühendund just karskustööle ja peab tunnistama, et mõjuva isikuna on ta enesega kaasa viind inimesi koolist ja ka väljaspool kooli.

Koolis kuulub talle kui väga laialdaste huvidega, iseseisvale ja alati abivalmis tütarlapsele meie üldine simpaatia. Teda huvitavad kõik humanitaarained. Teadus- likkude ja kunstiliste kalduvuste kõrval omab ta ka kirjanduslikku andi, eriti luule alal. Tema tagasihoidlikkusest on vist tingitud asjaolu, et ta oma loomingut avalikkuse ette ei too. Lemmikluuletaja — E. Enno.

Gümnaasiumi V klassi õpilase kohta on ta haruldaset palju kirjandust lugend. Lugeses mõnd geeniust, klassikut või nau- tides kunstiteoseid, satub ta hardumusse, süveneb asjasse nii, et unustab kõik muu. — Negatiivse joonena märgiksin ta tunde- likkust, mis pole praeguses ajavaimus su- gugi hää inimesele enesele.

Arenend ja huvitava tüdrukuna on ta igalpool suurepärane kaaslane ja vestelda temaga on ülihää. Kavatsseb pedagoogiks hakata, milleks ta ka jumalikult sobiks.

Pääle muu uurib ta ka grafo- ja astro- loogiat ja teeb horoskoone.

Lilli Grünberg.

Paul Hubel — sündis 3. aug. 1913. a. Sootaga vallas Tartumaal. Alghariduse omandas Sootaga „Orge“ 6-kl. algkoolis. Praegu õpib Tartu Poeglaste gümnaasiumis — lõppklassis, kus töötab eeskujuliku ja energilise abiturien- dina. On oma kooli Humanitaaringi juha- taja ja ajakirja „Iil“ päätoimetaja. Eesti Noorsoo Karskusliidu tegevusest hakkas osa võtma viimastest noorsoo karskuskong- ressidist alates. Liidu kirjavahetaja liige ja juhatuse liikme kandidaat.

Pauli andekus on silmapaistev just humanitaaraineis, eriti ajaloo ja kirjan- duses. Kõige muu kõrval on ta, vähemalt tahab olla, ka agar sportlane. Huvitub

Paul Hubel.

just kergejõustikust. Viskab oda, heidab ketast ja tõukab kuuli.

Spordi kõrval harrastab ta ka tantsu. Tantsuvõistlustel aga veel pole käind.

Tunneb huvi poliitiliste küsimuste vastu.

Muide päris lõbus, sõbralik, jutukas ja häätahtlik kaasõppur, kellest nii mõnigi võiks võtta eeskujut.

Huvitav on sedagi tähele panna, et Paulil on samad sihid ja maailmavaade nagu ta lellelgi (Mait Metsanurgal). Pääle kooli lõpetamist kavatses minna ülikooli

filosoofiat õppima. Enne tuleb aga muidugi aasta isamaa teenistuses olla — kaitseväeteenistuse kohustus õiendada.

Herbert Pavlin.

VIII noorsoo karskuskongress

toimus Tartus 28.—30. detsembrini l. a. Kongressist võttis osa 52 isikut.

Kongressi juhatasid A. Kuum, A. Peets ja Fr. Olup (kõik Tartust). Sekretariaati kuulusid: pääsekreterina E. d. Treu (Tartust), sekretäridena: S. Kasik (Tallinnast), M. Amos (Narvast), K. Soosaar (Võrust), E. Tamme (Tõrvast).

Mandaatkomisjoni valiti juhatajana H. Mark (Tartust), liikmetena L. Sandt (Võrust) ja A. Trull (Põltsamaalt).

Keskse osa kongressi tööst moodustasid referaadid, milleles väljendati kokkuvõttes alljärgnevat seisukohti.

Eduard Treu: Ülevaade Eesti Noorsoo Karskusliidu tegevusest 1933. ja 1934. a.

Sellelgi aja vältel, nagu üldse, on Liit püüdnud pääle otse alkoholisnivastase võitluse juhtida noori positiivsete tööalade ja harrastuste manul, iseenesemale ja ilusamale elule, mille eelduseks on täielik vabanemine uimastusvahenditest. Sellest tingitud on olnud ka Liidu töö taktika: koondada enda ümber võimalikult suurem noorte pere, hankida neile võimalikult huvidele vastavat tegevust, õhutada paremate tulemuste saavutamist võistluste kaudu jne.

Tähtsamaks momendiks Liidu töös on side staabi ja üksikute rakukeste vahel. Sidepidajaks on olnud juhataja ja mõned kirjavahetajad liikmed. On püütud võimalikult iga kooliga luua kontakti.

Tähtsal kohal Liidu tegevuses on olnud kirjastamine ja ülemaalist ettevõtete korraldamine *).

Friedrich Olup: Noorsooliikumise organisatsiooni vormist tulevikus.

Referent piiras oma teemat ning käsitles ainult noorsoo karskusliikumist.

Noorsoo karskusorganisatsioone on olnud ja on väga mitmesuguseid. Esimesed 1919. a. asutatud noorsoo karskusühingud olid koolidevahelised. See organisatsioonitüüp suri peagi välja. Tänapäeval domineerivad eri koolide karskusringid või muude ringide karskusosakonnad ja rahva-noorsoo karskustoimkonnad.

Eesmärgiks aga peaks olema ühtlane organisatsioonivorm, siis on parem tööd

*) Referaadis ettekantud andmed leiduvad ka Liidu tegevuse aastaülevaateis (vt. „Kev.“ nr. 6, 1933 ja nr. 1, 1935).

juhtida ning liikumise löögijõud oleks suurem.

Noorsoo karskusliikumises tuleb võimaldada kaasa teostada ka karskusmeelseid, sest meie ülesandeks pole ainult karskete koondamine, vaid samal või suuremalgi määral: karskussõbralikkude noorte täiskarskeks kasvatamine — seda on hõlpsam teha karskusorganisatsiooni sees- kui väljaspool. Vastavalt sellele differentseerub töö noorte karskusühiskonnas: karskusmeelseid püüame kasvatada täiskarskeiks, ent juba täiskarskeid katsume viia edasi kõrgemasse kõlblaisse sfääresse.

Karskusenesekasvatuse juures tuleb teadlik olla sellest, et meie ei kasvata end mitte enesele, vaid ühiskonnale, mispärast jäägem endi enesekasvatustikes üritusis ikkagi ühiskonda — noorusühiskonda. Selles kätkebki noorsoo karskusliikumise sügavaim mõte — ta viib meie enesekasvatuse ühiskondlikule pinnale.

Heinrich Mark: Vanade ja noorte suhe noorsooliikumise juhtimises.

Noorsooliikumine on tekkinud ja oma põhjenduse ning õigustuse saanud alles 20. sajandil. Selleks aitasid kaasa.

1) demokraatliku suuna arenev ühiskondlik elu ja

2) autoriteedipedagoogika aluseid õõnestava noorsoopsühholoogia võidukäik.

Noorte ja vanade psüühilised erinevused on niivõrd suured, et on ülekohtu noorusiga käsitleda ettevalmistusajana täiseale, vaid peab võtma noorusaega iseseisva väärtusena, peab võimaldada noortele oma maailm, kus arvestetakse noorte psüühilisi tarbeid ja erinevusi.

Piiri noorte ja vanade vahel pole võimalik määratleda aastatega, vaid noored ise vaistlikult tunnevad, kas täiskasvanu sobib noorusühiskonda või ei, kas täiskasvanu on noor või vana.

Vaadeldes noorsooliikumise juhtimise arengut ajaloolisel taustal (alates Saksa „rändlindudega“ ja lõpetades Itaalia „balliladega“), näeme, et kõige autonoomsema noorsooliikumise kandjaks on juht, ent noorte poolt armastet ja noori mõistev juht.

Üksikasjalikumalt analüüsis referent meie noorsooliikumise (eriti noorsoo karskusliikumise) juhtimise olukorda ja vajadusi.

Arnold Rosental: Võimalusi karskustööks koolinoorsoos.

Karskustööd takistavad õpilaskonnas mitmesugused välismõjud, mille noored on kergesti alistuvad. Ka õpilaste töökoormatus mõjub karskustööle pidurdavalt. Seda saaks parandada hää tahtmisega, eriti kui juhid saaksid teadlikuks alkoholiküsimis. Tähtis on kontakt Eesti Noorsoo Karskusliiduga. Propageeritagu karskustöet esimeste klasside õpilastele. Tegevuses olgu esikohal kaudne karskustöö, otsese propaganda puhul esinegu ainult täiskarsked isikud. Tegevuskavas olgu referaat- ja vaidluskoosolekud, õpingid, üldkoosolekud, kõne-, deklamatsiooni- ja kirjan- dite võistlused, teeõhtud, ühismatkad, mängu-, laulu- ja anekdoodiõhtud; võiks anda välja ka ajakirja ja nädalalehte, olla kirjavahetuses teiste koolide ja välismaa noortega. Karskusele suurimaks propagandaks on karskusringile autoriteedi ja hää nime hoidmine. Tähtis on valida teo- võimne juhatus. Parimad ja agaramad õpilased koolis koondetagu ringi ümber.

Otto Ibius: Võimalusi karskustööks rahvanoor- soos.

Meie rahvanoorsoos leidub hulk inimesi, kes on vastuvõtlikud karskuspüüetele ja võimelised karskustöötamiseks: kes- koolide karskusringide vilistlasist jääb mõ- nigi rahva hulka ja mitmesugused kutse- koolid saavad aasta-aastalt hulgakese ka idealistliku värvinguga noori rahvanoorsoo ridadesse. Meil on ka rohkesti karskeid õpetajaid. Neid inimesi tulebki koondada organiseeritud võitluseks. Meil on senini töötanud üksikuid noorte karskustöökondi,

lootusringide vilistlaskogusid, karskustöök- side noorte osakondi ja ÜENÜ osakon- dade karskusharusid. Pääle selle on kars- kustumõttega tegelnud skaudid, noorkotkad, kodutütred. Meie eesmärgiks on, et või- malikult igas kooliringkonnas oleks rahva- noorsoo karskusorg. Eeskätt tuleks asuda nende loomisele sääl, kus koolis olemas juba lootusring.

Béla Kálmán: Noorsoo- liikumisest Ungaris.

See praegu Eestis viibiva ungari üli- õpilase ülevaade ilmub „Kevadikus“ hil- jem — täielikumana.

Aruandeid kohtadelt esi- tati Ed. Treu referaadi järele järgmiste saadikute poolt:

1) **Otto Ibius** (E. Üliõpilaste Karskusühendus); 2) **Selma Haarb- and** (Tallinna linna tütarl. kommerts- gümn. karskusring); 3) **Meeta Amos** (Narva ühigümn. karskusring); 4) **Lem- bit Saukas** (Rakvere ühigümn. kars- kusring); **Leonhard Sandt** (Võru ühigümn. õpilaskond); 6) **Aino Pärn** (E. Noorsoo Kasvatuse Seltsi tütarl. gümn. karskusring „Aita“); 7) **Eugen Tam- m** (Tõrva ühigümn. karskusring); 8) **Ast- rid Trull** (Põltsamaa ühigümn. kars- kusring); 9) **Johannes Kasak** (Lõve noorte karskustöökond); 10) **Albert Klad** (Petserimaa karskustöökond).

Kongressil valitses kogu aeg innukas töömeeleolu. Ettekannete puhul võeti ela- valt sõna.

Noorte koosolemine lõppes osavõtjate- vahelise teelauga 30. XII kell 20.⁰⁰.

Kongressil vastu võetud resolutsioonid.

1. Noorsoo karskusliikumine taot- legu noorte kogu isiksuse kõikkülget kõlblat väljakujundamist ja sisemiste jõu- dade kasvatamist ning astugu vastu iga- sugusele enesepillamisele (Fr. Olup).

2. Noorsoo karskusliikumine süven- dagu nooris rahvusküsimuse probleemi- stiku teadlikku tundmaõppimist ja positiiv- set rahvusidealismi, sest tõsirahvuslikult hingestet ja idealismist kantud noorpõl- vest kasvab kindlaim karskusliikumise tugi ning terve Eesti parema tuleviku pant (Fr. Olup).

3. 8. noorsoo karskuskongress avaldab kõige tungivamat soovi, et Vabariigi Valit- suse poolt kavatsetav noorsootöö ümber- korraldamine võimaldaks tulevikuski Noor- soo Karskusliidul otsekoheselt koolide karskusringide kaudu juhtida koolinoorsoo karskusharrastusi (Fr. Olup).

4. 8. noorsoo karskuskongress leiab, et noorsooliikumise juhtideks võivad olla noored ja noorust mõistvad ning noorte poolt armastet pedagoogiliste omadus- tega täiskasvanud, kelle valivad noored ise ja kes kinnitetakse ametisse valiva noor-

soo-org-i eest vastutava instantsi poolt (H. Mark).

5. 8. noorsoo karskuskongress soovit- ab erikohtadele paluda ametisse Liidu usaldusmehed, kes a) kaitseksid Liidu hu- visid üldiselt ja Liidu juhatuse poolt mää- ratud konkreetsel üksikjuhul, b) korraldak- sid Liidu liikmete ja Liidu juhatuse vahe- lisi majanduslikke vahekordi, c) lahendak- sid oma ümbruskonna Liidu liikmete hul- gas esinevaid arusaamatusi (H. Mark).

6. Rahvanoorsoo karskusliikumisele kaasatõmbamiseks tuleb luua võimalikult igas kooliringkonnas noorte karskustöök- ond või lootusringi vilistlaskogu (O. Ibius ja A. Looring).

7. Mitte-puhtkarskusorganisatsioones korraldada karskustöö vastavate eriorga- nite (karskusektsioon, karskusharu, kars- kustöökond) kaudu (O. Ibius).

8. Rakendada rahvanoorsoos tehta- vaks karskustöök- laialdaselt üksikuid noorkarsklasi, õpetajaid ja muid tegelasi, näidata neile tegevusvõimalusi ja pidada nendega pidevat kontakti (O. Ibius).

Kuukiri

„EESTI KIRJANDUS“

ilmub iga kuu lõpul.

Tegev ja vastutav toimetaja mag. D. Palgi. Toimetus: mag. P. Ariste (folkloor), prof. H. Kruus (ajalugu), prof. A. Saareste (keel), kirjanik F. Tuglas (kirjandus). Väljaandja: Eesti Kirjanduse Selts.

KUUKIRI „EESTI KIRJANDUS“ on määratud igale eestlasele, kes on huvitatud rahva kultuurilisest edust. Ta pole ajaviitelugemiseks, vaid rikastab lugeja teadmisi.

ARTIKLID on asjatundlikult kirjutatud, seejuures aga kergesti arusaadavad ja käsitlevad tähtsaid küsimusi kirjanduse, keele, rahvaluule, ajaloo, rahvateaduse, muinasteaduse, ühiskonnateaduse, filosoofia, kunstide ja kultuuriarengu aladelt.

ARVUSTISI ilmub igas numbris algupäraste ilukirjanduslike teoste, tõlgete ja teaduslike tööde üle. Neid arvustisi võib lugeja usaldada, sest sihilikud, ühekülgsed või asjatundmatud arvustised ei lea avaldamist.

KAASANDENA ilmub „Eesti raamatute üldnimestik“, mis osutub eriti tähtsaks, sest ta sisaldab täielise bibliograafilise ülevaate Eestis ilmuvaist raamatuid.

TELLIMISHIND 1935. a. on erakordselt odav ja kõigile kättesaadav: 5 krooni aastas, 2 kr. 50 s. poolaastas, 1 kr. 25 s. veerandaastas; üksiknumber maksab 50 senti.

VAREMAIST AASTAKÄIKUDEST on saadaval järgmised: XIII—XVIII (1918/19—24) hinnaga 3 kr. 60 s., XIX—XXIII (1925—1929) hinnaga 5 kr., XXIV—XXVIII (1930—1934) hinnaga 6 kr.; nahkköites 2 kr. kallim. Aastakäigud I—XII (1906—1917) on müügilt otsas; mõningaid üksiknumbreid on saada hinnaga 50 senti.

„EESTI KIRJANDUSE“ **VAREMAD AASTAKÄIGUD** on hinnatavad kui väärtusliku ja mitmekesise sisuga mahukad köited, mis millalgi ei vanane, mille väärtus ajaga koguni kasvab ja mille võib omandada odavasti. Seepärast on ka kõik esimesed köited juba müügilt otsas.

„Eesti Kirjanduse“ sisuregister 1906—1930

Toimetanud O. Urgan. 104 lk., hind 3 kr.

Sisaldab ainete järgi korraldatult kõik artiklid ja vähemad kirjutised, mis ilmunud „Eesti Kirjanduses“ 25 a. jooksul. Lõpuks isikute register, kes on kirjutanud ja kellest on kirjutatud „Eesti Kirjanduses“. Eriti kasulik nendele, kel pole käepärast kõiki „E. Kirj.“ aastakäike.

„Kevadik“ ilmub — 6 nr.-it aastas. Tellimishind $\frac{1}{2}$ a. 75 s., $\frac{1}{2}$ a. 40 s., üksiknr. 15 s.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: dr. phil. Alfred Koort. Tegevtoimetaja: Friedrich Olup. Toimetuse liikmed: Johannes Feldmann, Otto Ibius, Eduard Kubjas, Helgi Puusepp, Oie Sõster (toimetuse sekretär).

Toimetuse aadress: Tartu, Gustav-Adolfi t. 18–2, postk. 86, telefon 404.

Toimetuse esindajad kohtadelt: Erika Ahve (Riisipere ÜENÜ osakond), Viktor Kõressaar (Prantsuse lütseum, Tallinn), Edith Lepson (II tütarl. güm., Tallinn), Ivan Ooniks (Gustav-Adolfi güm., Tallinn), Emma Rein (I tütarl. güm., Tallinn), August Viital (I algkooli juhataja, Haapsalu).

G. Roht'i trükk, Tartus 1935.